

Veel nieuws onder de zon!

Vorige keer stond onze nieuwsbrief in het teken van BrabantinBeelden en daarom zit deze nieuwe mail boordevol BHIC nieuws! Zo is de stamboomzoekmachine dankzij onze vrijwilligers uitgebreid met 100.000 persoonsgegevens in de Brabantse memories van successie. En dat is een mooie bron, want die bevat gegevens om historisch onderzoek naar je voorouders vanuit een heel ander perspectief te benaderen.

Maar er is meer nieuws: Zo telt onze fotobank meer dan 250.000 foto's, glasnegatieven en dia's in zwart wit en kleur van gebeurtenissen uit de periode van 1850 tot nu. En dat is een mijlpaal! Ook hebben we een fraaie fotocollectie (1900-1960) van Rooienaar Jo van der Kaaij online gezet. En onze kerfstok, een van de weinige objecten die we als archief verzamelen, mag dit najaar gaan 'shinen' op de tentoonstelling 'Thuis in de 17de eeuw' bij het Rijksmuseum. Hoe leuk is dat!

Verder is ons jaarverslag 2024 onlangs verschenen. Daarin lees je over onze ambities en plannen, maar ook wat er in 2024 allemaal op het programma stond en over onze collega's en hun functie. De totstandkoming hiervan ging trouwens gelijk op met de start van onze nieuwe directeur Ivka Orbon. Hoe ze die eerste maanden heeft ervaren, lees je hieronder. Genoeg leesvoer dus!

Margot America, redactie

Stamboom-zoekmachine uitgebreid met 100.000 memories van successie

Dat zijn papieren over erfenisbelasting.
Met onze aanvullende index wordt
onderzoek naar de vermogenspositie van
voorouders in het begin van de 20ste
eeuw een stuk makkelijker, maar óók veel
leuker!

-

Nieuwe bronnen maart online

Nieuwe indexen, boeken en gescande
bronnen: hier lees je welk materiaal in
maart 2025 op de website is verschenen.
Handig voor je onderzoek, dus gauw aan de
slag!

-

Archieven stoffig? Dacht het niet!

"Mijn 100 eerste dagen bij het BHIC zijn voorbij gevlogen. Ik kan bevestigen wat velen die actief zijn in de archief- en erfgoedsector natuurlijk allang weten: het is een bijzonder mooie organisatie in een prachtig vakgebied."

Ivka Orbon, directeur Brabants Historisch Informatie Centrum

Continuïteit door verandering

Met plezier bieden wij je het jaarverslag 2024 van het BHIC aan. Waar de wereld om ons heen in sneltreinvaart verandert, staat het BHIC evenmin verre van stil. Vanuit het onveranderde uitgangspunt dat de archieven een essentiële bron zijn en blijven voor informatie én inspiratie. Voor burgers, tal van organisaties en onze deelnemende overheden. Dat doen we betrokken, bevlogen en belangeloos.

-

Fotobank BHIC telt meer dan 250.000 foto's

Staatsiefoto's, foto's van familie- en dorpsfeesten, het Rijke Roomse Leven, straatbeelden en mensen aan het werk. Maar ook van belangrijke historische gebeurtenissen in Brabant, zoals Market Garden. Je vindt ze allemaal in onze online fotobank. Deze telt op dit moment meer dan 250.000 foto's.

-

Marietje niet eerste slachtoffer van ontucht in Noordhoekkerk

"Fascinerend hoe er na 125 jaar nog altijd nieuwe aspecten aan het licht komen rondom de zaak Marietje Kessels. Want wat blijkt? Twee maanden vóór haar verkrachting en verdwijning wordt een ander 11-jarig meisje in de kerkbanken aangerand. Onderzoeker Luc Brants stuitte tijdens zijn sociaal historisch onderzoek op de veroordeling van de 47-jarige Piet van de Sanden; belager van de 11-jarige Teresia van den Borne. Plaats delict: de Noordhoekkerk in Tilburg."

"Maar ik praat ook met hoogleraar rechtspsychologie Peter van Koppen; in hoeverre is het

zinvol daderprofilering toe te passen in deze zaak? Advocaat Pieter van Dun dook eerder ook in deze zaak en vertelt op welke bijzondere manier hij hiermee in aanraking kwam. En Sterre Schlink van het Regionaal Archief Tilburg laat me zien op welke manier de moordzaak is terug te vinden in onder meer de kerkarchieven.” Dit en nog veel meer kun je beluisteren in aflevering 5 ‘Stil gezwogen’ van de podcast ‘Moord op Marietje’.

Marilou Nillesen, podcastmaker Het geheugen van Brabant

Beste verhalen deze maand

Kinderen in oorlogstijd

Door de ogen van 14 kinderen beschrijf ik de Tweede Wereldoorlog. Een van hen is Hanneke, die na 11 onderduikadressen in het Brabantse Eerde belandde, en die wordt teruggevonden door haar moeder dankzij één woordje: ‘houdoe’, onderaan de brief die Hanneke mocht schrijven. (Bijdrage: Steffie van den Oord)

De 'Petschoen' slaat veldwachter dood

Zelfs Antoon, Treesje en Wimke waren begaan met het lot van de achtergebleven weduwe met acht kinderen. Ze deden een greep in hun spaarpot. Veldwachter Johannes Maas was ‘op gruwelijke wijze’ vermoord en dat wekte behalve afschuw ook medelijden op met het achtergebleven gezin. (Bijdrage: Geurt Franzen)

Een tragedie in Waalre

Het was koud, die februarimaand 1947. Maar na een vorstperiode steeg tegen het einde van de maand de temperatuur overdag eindelijk tot boven het vriespunt. Die 27ste, een donderdag, zag er aanvankelijk uit als een dag zoals alle andere dagen. (Bijdrage: Koen Dircksens)

Roots van Christiaan Huygens liggen in Terheijden

Huygens was een Nederlandse wis-, natuur- en sterrenkundige, uitvinder, schrijver en internationaal gezien één van de leidende figuren binnen de zeventiende-eeuwse

wetenschap. Maar wist jij dat zijn roots in Terheijden liggen? (Bijdrage: Jan van Vliet)

Het archief als uitgangspunt bij het schrijven van geschiedenis

BHIC fellows Xia van Beuningen en Răzvan Rusu deden onderzoek en lichten onbetreden stuk geschiedenis uit van Brabant. Lees meer over hun deelname aan het Fellowship programma en ook over de onderzoeksvoorstellen van onze nieuwe fellows: Linsey Duijmelink en Ina-Maria Duynhouwer.

Fraaie fotocollectie van Rooienaar Jo van der Kaaij online!

Wie door de rijke collectie van Jo van der Kaaij (1900-1960) 'bladert', maakt kennis met Sint-Oedenrode in de vorige eeuw. Willie Damen van de Mosselaer, trouwe bezoeker van het BHIC attendeerde ons op deze bijzondere fotoverzameling van haar oude dorpsgenoot.

Historisch wist-je-datje

Heb jij iets op je kerfstok?

We gebruiken deze uitdrukking meestal om aan te geven dat iemand een fout heeft begaan. Een dief heeft ongetwijfeld iets op zijn kerfstok.

-
De uitdrukking is afkomstig uit de 17de eeuw toen mensen naar een herberg gingen of bijvoorbeeld naar de smid of bakker. De geldschieder gebruikte de kerfstokken om zijn administratie bij te houden. Als je als klant van een herberg veel op je kerfstok had, dan moest je de herbergier veel betalen. Hij hield met behulp van de kerfstok precies bij hoeveel hij je op krediet geleverd had. Elke inkeping gaf een schuld aan. Aan de zijkant gaf hij aan hoeveel er al betaald was. Dat houten stokje was natuurlijk een handig hulpmiddel in een tijd waarin lang niet iedereen kon lezen of schrijven.

Om te voorkomen dat er gesjoemeld werd, splitsten ze de kerfstok na de inkepingen over de lengte. Als de kerven van twee kerfstokken (van de klant en de geldschieder) exact op elkaar pasten, was de echtheid van de kerfstok gegarandeerd. Was de schuld voldaan, dan werden de inkepingen verwijderd door de stok bij te schaven. Als een gedeelte werd betaald, werd dit trouwens ook weer op de stok bijgehouden. Daarnaast waren er natuurlijk ook enkelvoudige stokken die alleen door de geldschieder werd bijgehouden.

Wist je dat het BHIC ook een kerfstok heeft? Daar zijn er in Nederland niet meer veel van. Daarom maakt 'ie binnenkort een reis naar Amsterdam, naar het Rijksmuseum. Hij krijgt daar een plek in de tentoonstelling 'Thuis in de 17de eeuw'. Je kunt onze kerfstok daar dus van 17 oktober 2025 tot en met 12 januari 2026 bewonderen!

-
Kerfstok collectie BHIC (foto BWC Pictures | Ben Nienhuis)

Het geheugen van Brabant: ga naar www.bhic.nl

[Vind ons leuk](#)

[Podcast](#)

[Foto's & films](#)

[Lees verhalen](#)

[Volg ons op Instagram](#)

redactie@bhic.nl | 073-6818500 | doorsturen